

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně **PhDr. A. Š.**, zastoupené JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalovanému **Magistrátu města Brna**, odbor vnitřních věcí, se sídlem Malinovského nám. 3, Brno, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 8. 2007, č. j. 57 Ca 13/2005 - 109,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně, JUDr. Pěvě Skýbové, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 5712 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) shora uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatelky na zrušení rozhodnutí Magistrátu města Brna (dále též „žalovaný“) ze dne 18. října 2000, č. j. OVV/SO/0735/00, a současně bylo krajským soudem rozhodnuto o upuštění od uložení sankce. Uvedeným rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí Komise k projednávání přestupků městské části Brno - sever, č. j. OVV 94/00 ze dne 23. 8. 2000, která jako správní orgán I. stupně rozhodla, že stěžovatelka se dopustila přestupku proti majetku podle ust. § 50 odst. 1 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, a to tím, že si neoprávněně přisvojila cizí věc, a to ve dnech 10. 3. 2000 kolem 17.00 hod., dne 19. 3. 2000 kolem 12.00 hod., a dne 26. 3. 2000 kolem 19.00 hod., na dvoře K. 8 v Brně, když odebrala dětem hrajícím si na dvoře tři míče. Za jednání stěžovatelky byla stěžovatelce uložena Komisí k projednávání přestupků sankce napomenutí a povinnost úhrady nákladů řízení ve výši 500 Kč.

Krajský soud v Brně provedl důkaz správním spisem a výsledkem stěžovatelky a zástupce žalovaného, přičemž dospěl k závěru, že ze skutkového děje jednoznačně vyplývá naplnění skutkové podstaty přestupku proti majetku. Krajský soud nicméně užil moderačního práva podle ust. § 78 odst. 2 s. ř. s., přihlédl k tomu, že se stěžovatelka za spáchání přestupku omluvila dopisem ze dne 24. 7. 2000, a proto od uložení sankce upustil, neboť byl toho názoru, že k nápravě stěžovatelky postačí samotné projednání přestupku.

II.

Proti výše uvedenému rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost, v níž uvedla, že ji podává z důvodů vymezených pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatelka předně obsáhle cituje ustanovení správního řádu platného v roce 2000, která měla být porušena správním orgánem I. stupně a následně postupem žalovaného. Tato obecná tvrzení následně dokládá dle jejího názoru nesprávnými skutkovými zjištěními, která byla potvrzena též rozhodnutím soudu. Stěžovatelka zdůrazňuje, že svým jednáním se nedopustila přestupku, ale pouze „předcházela vzniku škody“.

Žalovaný ve stručném vyjádření ke kasační stížnosti upozorňuje, že dvorek domu v ulici K. 8 je bývalým dvorkem jeslí a školky a je ke hrám dětí uzpůsoben. Okno stěžovatelky není v tomto smyslu hrou dětí v žádném případě ohroženo. Důkazy viny stěžovatelky jsou jednoznačné a rozhodnutí krajského soudu je podle názoru žalovaného v souladu se zákonem.

III.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Námítky stěžovatelky lze rozdělit do tří základních skupin. Stěžovatelka předně namítá procesní vady v řízení před správním orgánem I. stupně a následně pak před žalovaným, které nebyly odstraněny ani krajským soudem (III/a). Dále pak stěžovatelka uvádí, že je dána nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem (III/b). Konečně stěžovatelka argumentuje, že krajský soud posoudil nesprávně právní otázku, když její jednání označil jako přestupek, aniž by přihlédl k tomu, že stěžovatelka svým jednáním předcházela vzniku škody (III/c).

III/a

Stěžovatelka nejprve cituje ustanovení § 3 odst. 3, § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 v roce 2000 platného správního řádu, kterážto ustanovení byla podle jejího názoru porušena správními orgány, čímž je dán dle jejího názoru kasační důvod dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí následující. Podle dnes již ustálené judikatury právní argumentace obsažená v žalobě nebo kasační stížnosti se *nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti* (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikován též jako č. 835/2006 Sb. NSS). Z toho tedy plyne, že obecný a typový odkaz stěžovatelky na celou řadu ustanovení tehdy platného správního řádu, která měla být údajně postupem žalovaného porušena, není přezkoumatelný.

Stěžovatelka uvádí, že skutková zjištění se opírají o „nepravdivé výpovědi svědků.“ Ani takovéto obecné tvrzení není ovšem podle právního názoru Nejvyššího správního soudu způsobilé konkretizovat námitku obecného charakteru ve smyslu shora uvedené judikatury, neboť není patrné, kteří svědci, kdy a jak měli vypovídat nepravdivě. Proto se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat ani touto zcela obecnou námitkou a dále přezkoumal jen dostatečně konkrétní a individualizované námitky.

Stěžovatelka předně uvádí, že správní orgány založily svá rozhodnutí na zkreslených údajích o využívání dvora pro potřeby mikrojeslí, když ten podle ní nikdy nebyl uzpůsoben potřebám dětí. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud zde vyšel ze zjištění žalovaného, podle něhož pro daný dvorek nikdy nebyl vydán zákaz hraní míčových her, pročez si v dané době děti byly oprávněny v daném prostoru hrát (viz spis krajského soudu, č. l. 111), stejně jako ze shodného prohlášení stěžovatelky učiněném při ústním jednání dne 16. 8. 2007 (srov. č. l. 106 a č. l. 111); tato zjištění jsou ve shodě s předchozími zjištěními správních úřadů. Tento závěr soudu má tedy oporu ve spise; navíc pro posouzení protiprávnosti jednání stěžovatelky není tento závěr nijak podstatný (viz III/c níže).

Stěžovatelka dále upozorňuje, že přilehlá okna do dvora nebyla zabezpečena mříží a ona sama děti nevykazovala hrát si na ulici, ale do přilehlého parku v Lužánkách. Takováto tvrzení nemohou mít nicméně žádný význam pro určení viny stěžovatelky za spáchání přestupku, neboť žalovaný dospěl k názoru, že samo odebrání míče bylo možno považovat za přiměřené opatření k odvrácení škody, a teprve následný postup stěžovatelky (který nemá již s hrou dětí ani zabezpečením oken přímo nic společného) naplnil skutkovou podstatu přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (k tomu viz III/c níže).

III/b

Stěžovatelka jako důvod pro nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu z důvodu jiné vady řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] uvádí, že soud jednostranně vykládá zákon v její neprospěch a nerespektuje tak rovnost stran. Protože stěžovatelka tuto námitku nijak nespecifikuje, je i tato námitka zcela nekonkrétní, a ve smyslu shora cit. judikatury č. 835/2006 Sb. NSS tedy nemůže být přezkoumatelná. K tomu nutno jen dodat, že pouhá skutečnost, že stěžovatelka neuspěla se svou žalobou, pochopitelně nemůže být bez dalšího důvodem pro závěr, který stěžovatelka v podstatě dovozuje, tedy že krajský soud nerespektuje rovnost stran.

III/c

Stěžovatelka konečně tvrdí, že soud nesprávně posoudil právní otázku [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Daný skutek podle stěžovatelky v žádném případě nemůže být přestupkem proti majetku, ale je naopak předcházením vzniku škody. Podstatou této námitky tedy jinými slovy je, že stěžovatelka měla jednat za okolností vylučujících protiprávnost.

Podle právního posouzení jednání stěžovatelky správním orgánem I. stupně, žalovaným a krajským soudem se stěžovatelka dopustila přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v roce 2000 platném znění. Podle citovaného ustanovení se přestupku proti majetku dopustí mj. ten, kdo si присvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby. Žalovaný (se kterým se ztotožnil krajský soud) vzal přitom v úvahu, že stěžovatelka vskutku mohla svým jednáním odvracet hrozící škodu (rozbití oken), což by naplnilo znaky prevenční povinnosti podle § 417 obč. zák. Protože však stěžovatelka dané míče zadržovala po dobu dvou měsíců, a to i přes četné žádosti

rodičů dětí o vrácení míčů, dopustila se přestupku úmyslného přisvojení si cizí věci bez přivolení oprávněné osoby.

Nejvyšší správní soud k tomu uvádí následující.

Podle § 2 odst. 1 zákona o přestupcích je přestupkem zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. Podle § 2 odst. 2 zákona o přestupcích přestupkem není jednání, *jímž někdo odvrací a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný zákonem, nebo b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.* Právě citované ustanovení § 2 odst. 2 (a nikoliv ustanovení § 417 obč. zák., jak mylně uvádí žalovaný i krajský soud) nutno použít na posouzení toho, zda jednání stěžovatelky bylo či nebylo přestupkem.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že na trestnost přestupků se aplikují obdobné principy a pravidla jako v případě trestných činů (např. rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, publ. též jako č. 1338/2007 Sb. NSS). Přestupkem může být pouze protiprávní čin. Chybí-li znak protiprávnosti, nelze odpovědnost za přestupek vyvozovat, protože se pak jedná o dovolené jednání, které, ačkoliv se svými znaky podobá přestupku, nenaplnuje skutkovou podstatu přestupku a není ani nebezpečné pro společnost. Přestupkem proto nemůže být jednání, které formálně přestupku odpovídá, ale není dána jeho protiprávnost. Okolností vylučující protiprávnost je mj. nutná obrana [§ 2 odst. 2 písm. a) zákona o přestupcích] a krajní nouze [§ 2 odst. 2 písm. b)] (srov. k tomu též rozsudek NSS ze dne 20. 9. 2007 č. j. 4 As 22/2007 - 73, www.nssoud.cz).

S ohledem na jednotu právního řádu nutno vykládat vztah mezi nutnou obranou a krajní nouzí v přestupkovém právu obdobně jako v právu trestním. Judikatura Nejvyššího soudu přitom vychází z toho, že *podstatou nutné obrany je odvrácení nebezpečí, které vzniká útokem směřujícím proti zájmu chráněnému trestním zákonem, a to činem, který by jinak byl trestným činem, naměřeným proti útočníkovi. Jelikož obránce odvracející útok chrání tytéž zájmy, které chrání sám trestní zákon, nejedná proti účelu trestního zákona, ale naopak ve shodě s ním a vlastně nabrazuje zásah veřejných orgánů. Útok je jednání člověka, a to zpravidla konání nebo opomenutí, které je úmyslné, protiprávní a nebezpečné pro společnost. Naproti tomu při krajní nouzi se odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmům chráněným trestním zákonem, které nelze za daných okolností odvrátit jinak. Nebezpečím se rozumí stav hrozící poruchou, který může být různého původu (přírodní katastrofa, jednání člověka); nebezpečí musí přímo hrozit, tj. bezprostředně* (citováno podle shrnutí této ustálené judikatury usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 66/2007 ze dne 28. 3. 2007).

Předpokladem nutné obrany je tedy útok trestněprávně odpovědné osoby, resp. osoby právně způsobilé být odpovědnou za přestupky. Proti útoku osoby, která není odpovědnou ve smyslu zákona o přestupcích za svá jednání, se lze bránit jen v rámci krajní nouze. Smyslem tohoto závěru je mj. též trvat na podmínce subsidiarity [tedy že *nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak* ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích] tam, kde je to s ohledem na povahu okolností žádoucí, jako je tomu právě v případech útoků dětí na zájmy chráněné zákonem o přestupcích nebo zájmy chráněné trestním zákonem. Nejvyšší správní soud má za to, že aplikace nutné obrany by byla např. vůči útokům dětí nepřiměřeně přísná a dávala osobám jednajícím v rámci podmínek vylučujících protiprávnost nepřiměřeně velký prostor (srov. přiměřeně pro řešení tohoto problému v oblasti trestního práva práci Solnař, V. - Fenyk, J. - Císařová, D.: Základy trestní odpovědnosti. Orac, Praha 2003, str. 148; opačně,

avšak bez argumentace, viz Červený, Z. - Šlauf, V.: Přestupkové právo. Linde, Praha 2006, str. 17).

Osobou způsobilou nést odpovědnost za přestupky není ve smyslu § 5 odst. 1 zákona o přestupcích osoba mladší 15 let, jako tomu bylo i v nyní posuzovaném případě (srov. k tomu např. str. 2 rozhodnutí žalovaného, výpověď O. Š.). S ohledem na to, že jednání stěžovatelky směřovalo proti osobám mladším 15 let, konkrétně dětem z domu, kde ona sama bydlela, není pochyb, že stěžovatelka byla alespoň přibližně s jejich věkem seznámena. Na jednání stěžovatelky tedy bylo nutno aplikovat ustanovení o krajní nouzi podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích.

Ani s ohledem na takto podanou právní kvalifikaci však nemůže Nejvyšší správní soud dospět k závěru pro stěžovatelku příznivějšímu než je závěr žalovaného, resp. krajského soudu. Jak již bylo uvedeno shora, žalovaný dovedl, že stěžovatelka vskutku mohla tím, že odebrala dětem míč, odvracet bezprostředně hrozící škodu (rozbití oken). Takovýto závěr ob stojí i ve smyslu shora podané právní kvalifikace okolností vylučujících protiprávnost; jednání stěžovatelky mohlo naplnit předpoklady ust. § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích, neboť jednáním stěžovatelky bylo předcházeno nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem (ochrana vlastnictví), jejím jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci se zřetelem k okolnostem odvrátit jinak. Současně ovšem nutno považovat za zcela správný závěr žalovaného (převzatý v podstatě i krajským soudem), že stěžovatelka se následně dopustila excesu, když odebrané tři míče protiprávně zadržovala po dobu cca dvou měsíců, a to i přes četné žádosti rodičů dětí o vrácení jejich míčů. Takovéto následné jednání již v žádném případě nemůže být pokryto okolnostmi vylučujícími protiprávnost, jak nesprávně dovozuje stěžovatelka. Pro posouzení jednání stěžovatelky je irelevantní, že hodlala míče odevzdat na podatelně Úřadu městské části Brno - sever, když ostatně k převzetí těchto věcí nebyly pracovnice podatelny podle platných právních předpisů vůbec oprávněny.

Shora uvedeným jednáním tedy stěžovatelka naplnila všechny znaky skutkové podstaty přestupku proti majetku ve smyslu § 50 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích, když si ve smyslu tohoto ustanovení přisvojila cizí věc jinak bez přivolení oprávněné osoby; za přisvojení si cizí věci jinak bez přivolení oprávněné osoby je nutno považovat i situaci, kdy sice osoba získá věc v souladu s právem (v tomto případě z důvodu krajní nouze), ovšem jen aby posléze věc v rozporu s právními předpisy odmítla vydat osobě oprávněné.

IV.

Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení úspěšná, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovanému v tomto stadiu řízení žádné náklady, které by převyšovaly běžnou míru nákladů jeho administrativní činnosti, nevznikly, a proto ani žalovanému náhrada nákladů řízení přiznána nebyla.

Stěžovatelce byla ustanovena pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 10. 10. 2007, č. j. 57 Ca 13/2005 - 154 advokátka JUDr. Pěva Skýbová. Té Nejvyšší správní soud přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. s ohledem na ustanovení § 7 ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném k datu provedení úkonu,

odměnu ve výši 4200 Kč za dva úkony právní služby spočívající v převzetí právního zastoupení včetně první porady s klientem a sepsání písemného podání soudu týkajícího se věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu, společně s režijním paušálem ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Protože je ustanovený advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, na celkovou částku 5712 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2008

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu